

PLATT - *BLADD*

Dat steiht d'r in:

- An de Leden van Oostfreeske Taal
- De Oostfreeske Landskupp hett en neei
Direktor: Dr. Matthias Stenger
- Dat giff wat up de Ohren: Oostfresen-
Platt in 't Internet
- De Plattdüütskbeupdragkten van de
Landkreis Leer
- neje Leden

Geachte Leden un Frünnen van Oostfreeske Taal,

dit is nu al weer 'n Platt - Bladd, dat wi to Coronatied rutbrengen. Ok in disse Vör-jahr könen wi noch kien Veranstaltens planen un dörföhren. Uns Jahresversammeln hebben wi ja all Jahr Anfang Määrtmaant maakt, nu hebben wi de eerstmaal verschoven. Wennehr wi uns weer mit jo treffen düren, weten wi noch

nich, daarom willen wi ok noch nix planen, wi wachten of bit de Tieden beter worden.

Wenn wi d'r nich rut düren, hebben wi ja Tied to kieken, to hören un to lesen. Wi willen nu dat Angebood, dat dat daarför al giff, noch maal bekannt maken:

Dat eerste is dat Vörleestelefoon Oostfreesland. Unner de Telefoonnummer 04941/699944 hören ji all twee Week en plattdüütske Geschicht. Mit Texten versörgt word dat Telefoon van de Schrieverkring Weser-Eems. De Vörsitter, Carl-Heinz Dirks, un Gerd (Ballou) Brandt hebben siet leste Sömmer dat Heft in d' Hand nohmen un sorgen daarför, dat all-tied neje un tüskenin ok olle Geschichten to hören sünd. Mit de Jahren wurr dat all wat minner mit de Tohöreertahlen, man nu geiht dat weer düchtig na boven. All mehr Lüü hebben Tied un Pläseer, sük wat up Platt vörlesen to laten, un dat all ohn besünner Technik, einfach an 't Telefoon.

Well Spaaß an 't Internett hett, kann buten Oostfreesland ok noch vööl up Platt hören.

Dat Institut för nederdüütske Spraak (INS) in Bremen hett dat plattdüütske Tonarchiv PLATO in 't Nett sett: <https://plattdeutsches-tonarchiv.de>. Daar sünd Tonupnahmen ut de Tied van 1964 bit 1981 to hören.

De NDR hett ok 'n plattdüütske Podcast, daar giff dat aktuelle Themen to hören: <https://www.ndr.de/ndr1niedersachsen/podcast4772.html>

Wat ok immer good lopen deit, sünd plattdüütske Sülvenraadsels in de Dagbladen. Elksmaal an de leste Saterdag in d' Maant steiht 'n Raadsel in de Oostfreeske Narichten un in de Anzeiger för dat Harlingerland. Well de Bladen nich in d' Hand kriggt, kann sük de Raadsels ok van de Makers as E-Breev tostüren laten. Dat Harlinger Raadsel giff dat bi Helga.Potzler@web.de un dat Auerker Raadsel bi andreas.gerdes5@ewetel.net.

Vörleestelefon Oostfreesland

Tel. 04941-699944

24.02.21 Hilde Nörder-Hülsebus

10.03.21 Gerd Brandt

24.03.21 Christof Wehking

07.04.21 Elise Andresen-Bunjes

21.04.21 Siegfried Goemann

Plattdüütske Vertellels un Kolumnen giff dat all Week in 't Bladd: In d' Oostfresen Zeitung is dat „Platt maakt“, in d' Oostfreeske Narichten „Unnert Lambertitoorn“ un „In d' Luur“. In d' Oostfreeske Kurier un in d' Anzeiger för dat Harlingerland is dat „Dit un Dat“.

Heel vööl van dat, wat up un över Platt in de Bladen steiht, sammel ik. Hülp hebb ik daarbi van Lüü, de dat, wat se in 't Bladd finnen, mi tostüren. All Week verstüür ik up de Aard un Wies 450 E-Breven an Leden un Frünnen van Oostfreeske Taal. Well van jo de Rundbreev noch nich kriggt, kann sük geern bi mi melden: hans.freese1@ewetel.net

Up de Internetsied van uns Vereen unner <https://www.oostfreeske-taal.de> giff dat vööl to kieken un to lesen. In uns Koopladen könen ji Lees- un Höörgood bestellen, wenn ji jo egen Bokenschapp un Spiegelplatenregaal dör hebben. In dat Archiv mit uns Platt - Bladen kann man ok nochmaal nakieken, wat daar all instahn hett.

Bi Facebook sünd wi ok mit daarbi, unner <https://www.facebook.com/OostfreeskeTaal/> finnen ji, wat in de Welt up Platt so los is.

Hans Freese

Dat giff wat up de Ohren: Oostfresen-Platt in `t Internet

Wegen Corona plaant dat Plattdüütskbüro van de Oostfreeske Landskupp ok för 2021 digitale Projekten. Een Projekt daarvan is de sobenöömde „Klingende Sprachatlas“. Dat Projekt kummt van dat Laboratoire d'informatique pour la mécanique et les sciences de l'ingénieur (Limsi) in Orsay bi Paris in Frankriek. De Wetenskippers hebben en digitaal Landkaart entwickelt, in de Toonupnahmen inpleegt worden können. Disse Toonupnahmen sünd Upnahmen van Lüü ut verscheden Steden, de alltied desülvige Text in hör Regionaal- of Minderheidspraak of Dialekt vörlesen. Utwählt worden is de Fabel „Der Nordwind und die Sonne“ van Äsop. De Wetenskippers willen mit dit Projekt neet blot all de Spraken, de dat in Europa giff, fasthollen, man ok dat elk un een sük dat anhören kann. Se willen, dat man de Unnerscheden, de dat in een un desülvige Spraak giff, to Hören kriggt. Un daar sett dat Plattdüütskbüro an: Mit Upnahmen van Proters un Snackers ut heel Oostfreesland, de Platt as Moderspraak lehrt hebben, sall de Riekdoom van dat Platt in

uns Region fasthollen un wiest worden. Upstünds is dat Plattdüütskbüro daarbi, Lüü in heel Oostfreesland to finnen. Wenn `t geiht, sallen mögelsk vööl Gemeenten mit en Proter of Snacker d`rbi wesen, daarmit all Varianten van dat oostfreeske Platt wiest worden können. En Bült Lüü hebben wi ok al funnen, man dat Plattdüütskbüro söcht noch Lüü van de oostfreeske Eilannen Nörderneei un Spiekeroog. Ok de Kuntreien Bensorsiel un Esens, Wiesmoor, Hesel un Detern fehlen noch. Wenn dat Lüü giff, de in disse Steden Platt lehrt hebben un van sük seggen, dat se dat Platt van de jeweilige Stee ok noch proten of snacken, kann de sük gern bi de Oostfreeske Landskupp mellen (platt@ostfriesischelandschaft.de).

Ankieken kann man sük de „Klingende Sprachatlas“ umsünst in dat Internet: <https://atlas.limsi.fr/?tab=SH>
Ok Sleswig-Holsteen hett mit sien Plattdüütsk mitmaakt. Höört jo dat man even an.

Wi begröten van Harten uns neei Lidd!

Andre Eilerts, Ihl

Impressum: Platt - Bladd is en Infomationsblatt van Oostfreeske Taal, Vereen för oostfreeske Spraak un Kultur i. V. Verantwoordelk för dat, wat daar insteiht: Hans Freese, Vörsitter. Redaktion: de Vörstand. Georgswall 1 - 5, 26603 Auerk, Tel.: 04941-6981290, oostfreeske.taal@ewetel.net. Uns Datenschutzverklaren steiht up de Webbstee www.oostfreeske-taal.de

De Oostfreeske Landskupp hett en neei Direktor: Dr. Matthias Stenger

Dr. Matthias Stenger hett an de 1. Januar 2021 de Stee as Direktor van de Oostfreeske Landskupp övernohmen. He is daarmit de Upfolger van Dr. Rolf Bärenfänger, de 12 Jahr lang Direktor van d' Landskupp west hett. Dr. Stenger kummt heel van Aschaffenburg, waar he 1976 up de Welt komen is. In Erlangen, Rom, Coimbra un Tübingen hett he Geschicht, Romanistik un Düütsk studeert, 2008 hett he sien Doktor maakt. Van 2009 bit 2011 was he en wetenskuppelke Volontär in de Stiftung "Haus der Geschichte" van de Bundesrepublik Düütskland un Dozent an de Akademie för Internationale Bildung in Bonn. Man denn kweem he ok al na Oostfreesland: He was van 2011 bit Enn 2020 de Baas van dat Teemuseum in Nörden.

Dr. Stenger, wat gefallt Hör an Oostfreesland un wat kunn na Hör Dünken anners of beter maakt worden?

Besonders schätzen gelernt habe ich in Ostfriesland die Unaufgeregtheit und Verlässlichkeit. Noch immer wenig abgewinnen kann ich einem Phänomen, das ich erst hier kennengelernt habe: „lüttje Welt“, wenn man vor Nebel den eigenen Gartenzaun nicht sieht.

Wat hebben Se docht, as dat eerste Maal well heel un dall up Platt losleggt hett? Hebben Se wat verstahn?

Ich dachte, dass ich Platt wirklich gerne selbst sprechen können würde. Bisher ist es leider bei dem Wunsch geblieben. Ich setze daher große Hoffnungen in die neue Platt-Lern-App des Plattdüütskbüros. Was das Verstehen anbelangt, so geht es mir wie den meisten Zugezogenen: man hört sich immer mehr hinein. Schwierig zu verstehen sind bis heute vor allem sehr kurze Äußerungen, bei denen sich Wortlücken

nicht aus dem Kontext heraus schließen lassen.

Waarum hebben Se sük up disse Stee bewurven? Wat hett Hör neeisgierig up de Stee van de Landskuppdirektor maakt?

Die Ostfriesische Landschaft ist einzigartig, was ihre Geschichte, ihren Aufbau und ihre Aufgaben anbelangt. Wie hier die Bereiche Kultur, Wissenschaft und Bildung zueinandergefunden haben, ist nicht nur für Ostfriesland ein Alleinstellungsmerkmal von hohem Wert, sondern macht die Position des Landschaftsdirektors auch zu einer der vielseitigsten und interessantesten beruflichen Herausforderungen.

Wat hebben Se sük as Landskuppdirektor vörnahmen? Wat sünd Hör „grote“ Ziele?

Die Landschaft hat in der Vergangenheit bereits auf verschiedenen Feldern Maßstäbe gesetzt. Sie hat wiederholt ambitio-

nierte Projekte mit Bravour umgesetzt und hochgesteckte Ziele erreicht, die man von dieser altherwürdigen Einrichtung nicht unbedingt erwartet hätte. Sie genießt daher weit über Ostfriesland hinaus verdienstermaßen einen hervorragenden Ruf. Diese Erfolgsgeschichte beruht nicht zuletzt darauf, dass es der Landschaft gelungen ist, sich immer wieder zu modernisieren, dabei aber ihre Geschichte und Tradition zu bewahren. Mein Anspruch ist es, auf diesem Weg gemeinsam mit dem Mitarbeiterteam weiterzugehen. Ein ganz konkretes Großprojekt der nächsten Jahre ist beispielsweise die Umsetzung des Sammlungszentrums für historisches ostfriesisches Kulturgut in der ehemaligen Kleiderkammer der Blücherkaserne. Auch mit diesem Sammlungszentrum, hochmodern und energieeffizient, wird die Landschaft, wird Ostfriesland einmal mehr

Maßstäbe weit über die Region hinaus setzen können.

Wat maken Se so, wenn Se neet in d' Landskupp sünd?

Plattddeutsch lernen, hoffentlich.

Wat weer dat leste Book, wat Se lesen hebben?

Der letzte Roman war „Eva schläft“ von Francesca Melandri.

Wat mögen Se besünners geern eten?

Von Grünkohl mit Pinkel bis Summer Rolls so einiges.

Över wat können Se sük upregen?

Wenn schon alles gesagt wurde, aber noch nicht von jedem.

De Plattdüütskbeupdraggten van de Landkreisen, Steden un Kommunen - hör Upgaven un Inbinnen in de kommunale Arbeit

Wat an Anfang as en „Empfehlung“ docht weer, mutt nu wesen!

(In disse Artikel betrecken wi uns mit uns Angaben up de Situation in d' Landkreis Leer)

Siet nu al mehr as 10 Jahr giff dat in elke Stadt un/of Kommune van d' Landkreis Leer en Plattdüütskbeupdraggte. Vör de Achtergrund, dat sük de Bundesrepublik Düütskland dör dat Unnerschrievan van de internationale, verbindliche Ofkomen, de „Europäische Charta för Regional un Minderheitenspraken“ daarto verpflichtet hett, dör bestimmte Upgaven up de Rebetten Bildung, Verwaltung, Justiz, Medien, Kultur un dat wirtschaftlich un soziaal

Leven de nederdüütske Spraak to wahren un vörantobringen, wurren in de leste Jahren in dat Kreisgebiet heel vööl Ideen mögelk maakt.

Hiermit sall de Weert van de plattdüütske Spraak hooghollen un wesen worden, welke Vördelen de Mehrsprachigkeit (Bilingualität) besünners för de tokomende Generationen mit sük bringt. Unner annern worden daarto in de kreisegen Scholen Schölerplattdüütskbeupdraggten benöömt, de sük düchtig an vööl Aktionen bedeligen, de mit de plattdüütske Spraak to doon hebben.

Ok up de politiske Rebett hett man murken, wo belangriek dat Erhollen van de plattdüütske Spraak is, un man is daar denn ok up ingahn. De interfraktionelle

Entschließungsantrag „Förderung für Niederdeutsch und Saterfriesisch verstetigen und ausbauen“ wurr up de 139. Sitzung van de Landdag an de 21. September 2017 up d' Padd brocht.

Plattdüütsk bruukt Stöön, ganz besünners dör de Kultur- und Bildungspolitik!

Upstünds is Plattdüütsk bi vööl Minsken, un dat neet blot in Noorddüütskland, hoog ansehn. Dat mutt so blieven, un wi mutten besünners de uns nafolgende Generation de Weert van de Spraak wiesen.

Un genau hier fangen de Upgaven van de Plattdüütskbeupdragkten an, un de kann man heel klaar ut de Sprakencharta entnehmen. Besünners anproot worden hier de Verwaltens, de Bildungsinstitutionen, de Kinnergaarns, de Scholen un ok dat kulturelle un dat private Leven.

Daarmit de Plattdüütskbeupdragkten disse Arbeit mit vööl Hartblood un Overtügen wiederhen maken köönt, bruken se vööl Stöön van de Verwaltens (HVB`s!), so dat se sük de Tied dafür nehmen köönt un ok de finanzielle Middels dafür to Verfügen stellt worden. In enig Rebetten word dat up 't Best maakt, daar hebben de Plattdüütskbeupdragkten gode Ideen un köönt de mit Stöön van de Verwaltens ok umsetzen. Wi hopen, dat dat noch lang so blifft un se wiederhen Spaaß an so besünner Aktionen hebben.

Wo wichtig de Stöön van de Verwaltens is, hebben wi up Veranstaltens up Landesebene to weten kregen. Daar word de Sprakencharta faken noch gaar nich umsett, ok, wenn dat de Verplichten daarto geven deit! Sowat kann sük blot ännern, wenn en Kuntrollstee schaffen word; butendeem sall en overregional Nettwaark upbaut worden. Wiederhen is ok noch andocht, dat all Plattdüütskbeupdragkten ut Nedersassen sük tominnst eenmaal in 't Jahr tosamenstellen un sük uttuusken, Ideen sammeln un mitnanner Aktionen planen.

Artur Reents un Gertrud Reitmeyer
Plattdüütskbeupdraggte van 't Landkreis Leer